UDK BROJEVI: 391(497.11)"1925/1941"(046)
070.48:391ЖЕНА И СВЕТ"1925/1941"
316.728(497.11)"1925/1941"(046)
ID BROJ: 181255433
DOI: https://doi.org/10.18485/f_zsmu.2026.22.2

KATEGORIJA ČLANKA: NAUČNI ČLANAK
ORIGINALAN NAUČNI RAD

Vladana Putnik Prica
Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
https://orcid.org/0000–0001–7445–1187

PREDSTAVE ODNOSA MODE I UREĐENJA ENTERIJERA U ČASOPISU *ŽENA I SVET* (1925–1941)*

Apstrakt:

Časopis *Žena i svet* je izlazio na mesečnom nivou u periodu od 1925. do 1941. godine i bio je namenjen ženskoj publici, sa posebnim fokusom na određene teme kao što su moda, kuvanje i uređenje doma. Dok su javni gradski prostori dugo smatrani dominantno muškim, enterijer porodičnog doma je tradicionalno predstavljao sferu ženskog delovanja, što je ostalo prisutno i u međuratnom periodu. Ono što članke u časopisu *Žena i svet* čini posebno interesantnim i specifičnim jeste preplitanje domena ženske mode i uređenja doma. Ovakav vid transponovanja modnih trendova i ličnog stila na sferu dizajna enterijera predstavlja posebno interesantan i nedovoljno istražen aspekt svakodnevnog života u međuratnom Beogradu, pa je cilj ovog rada da dodatno istraži tu vezu, koja je plasirana u časopisu *Žena i svet*, ali i da potencijalno ukaže na srodne ideje u člancima drugih časopisa i dnevnih listova.

Ključne reči:

moda, enterijer, časopis, *Žena i svet*, Beograd

* Realizaciju ovog istraživanja finansijski je podržalo Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije u sklopu finansiranja naučnoistraživačkog rada na Univerzitetu u Beogradu – Filozofskom fakultetu (broj ugovora 451-03-137/2025-03/ 200163). Istraživanje je prezentovano na konferenciji *Društveni život mode u Srbiji od 19. veka do danas*, održanoj u Etnografskom muzeju u Beogradu 23. maja 2025. godine.

U patrijarhalno uređenim društvima muškarci su dominirali *prvim* (posao) i *trećim mestima* (javnim gradskim prostorima), dok su *druga mesta* (porodični dom) predstavljala sferu rezervisanu za žene (Čupić 2011, 85; Oldenburg 1999). Uređenje enterijera je za ženu predstavljalo mogućnost kreativnog izražavanja i prostor za lični razvoj (Путник Прица 2021a, 213). U Francuskoj je još od devetnaestog veka samotransformacija kroz nameštaj i enterijer pomerala klasne i rodne granice. To se naročito odnosilo na žene, koje su tretirale nameštaj i enterijer kao ekstenzije njihove ličnosti, birajući boje i tonove koji laskaju njihovom tenu. Čak su postojali stručni saveti koji su sugerisali paletu boja u zavisnosti od boje kose (Lasc 2017, 49). Kako se uloga žene u jugoslovenskom društvu tokom međuratnog perioda menjala, tako se razvijao i njen odnos prema uređenju enterijera. Porast broja zaposlenih i univerzitetski obrazovanih žena uslovio je i njihov drugačiji odnos prema životnom prostoru, što se najpre može naslutiti iz malobrojnih očuvanih enterijera iz tog perioda, fotografija iz porodičnih zaostavština ili periodike, u okviru koje časopis *Žena i svet* zauzima posebno mesto po broju i kvalitetu članaka koji se bave odnosom mode i uređenja enterijera.

Časopis *Žena i svet* formiran je po uzoru na druge evropske časopise namenjene ženskoj publici, sa težištem na modi, uređenju doma, receptima za nova jela, ali i brojnim temama vezanim za prava žena i njihovu emancipaciju (Stefanović 1998, 410). Bio je to prvi časopis ovog tipa u Beogradu, a i šire, koji je nudio kompletan evropski obrazac za ugledanje i može se svrstati u okvire umerenog građanskog feminizma (Поповић 2000, 58; Менковић 2005, 262; Барађ 2014). Najveći procenat svakog broja činile su ilustracije novih komada garderobe sa detaljnim opisima šta se nosi pre svega u Parizu, ali i drugim evropskim centrima, poput Beča ili Berlina. Ono što posebno čini interesantnim istraživanje članaka u ovom časopisu jeste upravo plasiranje ideje o transponovanju identiteta žene na njen životni prostor i identifikaciju s njim, uz modne trendove koji su se gotovo paralelno razvijali u više modnih sfera, pa i u domenu uređenja enterijera. Kako je navedeno u jednom članku, ta ista moda „menja liniju i kroj ženskih haljina, ta ista moda [...] menja oblik nameštaja, fasade kuća[...]" (Т. 1935, 63).

Iako je žena u periodu između dva svetska rata daleko emancipovanija i obrazovanija nego u ranijim epohama, što je podrazumevalo da nije bila isključivo vezana za kuću, uređenje doma se i dalje smatralo njenom odgovornošću (И. 1931, 61; Менковић 2005, 254). U dnevnom listu *Vreme* pisano je o tome kako „žena pre svega treba svim silama da se trudi da stvori radostan i svetli dom" (П. 1931, 4). Nameštaj je često reklamiran direktno ženama kao ciljnoj grupi, i to naročito onima u statusu verenice ili tek venčane supruge, od kojih se očekivalo da će preuzeti odgovornost za uređenje novog doma. Tako se mogu naći reklame poput „Kompletne opreme za zaručnice i mlade snahe" sa porukom „Nemoj se nikad venčati bez Weka pokućstva".[1]

1 Reklama, *Ilustrovani list* 1 (1928), 39.

Slika 1. Ilustracija, *Žena i svet* 2, 1929. (Narodna biblioteka Srbije)

Ovaj ton je prisutan i u člancima publikovanim u časopisu *Žena i svet*, pa se tako isticalo da „Svaka žena od ukusa mora imati zadovoljstvo, kad joj se pruži mogućnost da svojim trudom i malim materijalnim žrtvama može ukrasiti svoj apartman" (Аноним. 1930, 44). Takođe je sugerisano kako na osnovu toga kako je stan opremljen može da se zaključi dosta o karakteru žene (И. 1931, 61). Primetno je bilo i naglašavanje značaja autentičnosti u uređenju enterijera, pa se u jednom članku navodi: „Vaš stan treba da bude dokaz najličnije i najređe originalnosti. Biti originalan! To je danas tajna pasija žena..." (Аноним. 1925а, 13). Prilikom izveštavanja o nameštaju na Izložbi dekorativnih umetnosti u Parizu 1925. godine, naglašava se da je lična nota „presudna za svaku sobu u kojoj caruje žena" (Аноним. 1925б, 50). Francuskinje su isticane kao primer, pa je tako u jednom intervjuu Francuskinja izjavila: „Svoje salone, svoj kabinet, svoju spavaću sobu i trpezariju uvek spremam zajedno sa devojkom, znajući da samo ukus i ruka jedne domaćice postavljaju stvar na njeno mesto" (Димитријевић Стошић 1932, 1) (slika 1). Ponekad se u člancima išlo toliko daleko da su znanje i stručnost arhitekata pri uređenju enterijera predstavljani inferiornim u odnosu na domaćice (Михајловић 1938, 2). Muškarčev ukus je dolazio do izražaja jedino u prostorijama poput *herrenzimmer*-a, sobe za pušenje ili kabineta (Путник Прица 2021а, 216–218). U jednom članku novinar je načinio paralelu između životnih i društvenih uloga muškarca i žene i njihovog ukusa pri uređenju enterijera (Аноним. 1939а, 16).

Časopis *Žena i svet* takođe je izveštavao o tome kako su poznate žene uredile svoje domove, poput kraljice Marije Karađorđević, holandske kraljice Hortenzije, operske pevačice Milke Trnine i glumice Norme Širer. Navođeni su primeri izbora

boja u enterijeru glumica, pa je tako Džoun Kraford odabrala „staro ružičastu" koja, po mišljenju autora članka, savršeno odgovara njenom tenu i ličnosti. S druge strane, Pola Negri je odabrala crvene, bele i zelene tonove, što je smatrano savršenim izborom za ženu tamne kose. Klizačica Sonja Heni je pak odabrala plavu i belu, koje su bile u skladu sa njenom plavom kosom, tenom i zanimanjem (P. 1938, 49).

Uspostavljanje harmonije između modnih trendova, ličnosti žene i njenog privatnog života je često naglašavano kao važno (Аноним. 1937а, 18). U brojnim člancima je prisutno razmatranje odabira garderobe za različite ambijente i društvene aktivnosti. Primera radi, prilikom opisa upotrebe barskih stolica u kući istaknuto je kako one više priliče savremenoj modernoj ženskoj toaleti „u tankoj svetloj svili", u kojoj „vitke noge" dolaze do izražaja (Иг. 1928, 24). Ogledala su takođe bila poželjna, pa je u jednom članku konstatovano „da je stan bez ogledala, stan bez žene" (Аноним. 1933а, 62). Nameštaj i mobilijar su u tom slučaju interpretirani kao scenografija u službi ženine reprezentacije. Potcrtavano je da „žena ružno neukusno odevena remeti harmoniju", te da žena kod kuće „treba da je moderna, elegantna" i da „dama uvek voli lepu domaću toaletu" (Аноним. 1927а, 39). Takođe je isticano kako žene i kod kuće moraju biti doterane, kako za supruga, tako i za iznenadne goste (Заза 1932, 8; Аноним. 1941а, 16).

Časopis je izveštavao o tome kako su za sobu u kojoj bi žena primala svoje intimne prijatelje pariski krojači lansirali novu vrstu haljine – toaletu za studio, u formi pidžame ili kućne haljine, sa idejom da se ženama vrati želja da primaju goste kod kuće (Аноним. 1929а, 10). Domaće haljine su predstavljene kao prilika za istinsku samoprezentaciju, pa se sugerisalo da „one boje koje žena ne sme ili neće da nosi na ulici, u slast će nositi kod kuće" (Аноним. 1929б, 47). *Žena i svet* preporučuje pidžama parti za intimne prijateljice, koju dodatno karakteriše kao „čudnu modu, sasvim interesantnu i živopisnu", dodajući da „žena danas i suviše živi u pidžami", uz objašnjenje da je to „ valjda iz nekog novog i intenzivnog osećaja kućevnosti". Pidžame se opisuju geografskim odrednicama, pa se preporučuju „vizantijska dalmatika", „levitska riza od svile" i „kineska tunika" (Аноним. 1925б, 13). Ovaj vid orijentalizacije mode u potpunosti je oličen tih godina i u uređenju enterijera, najpre u sobama za pušenje, nazivanim turski, arapski, bosanski ili pirotski salon, ali ponekad i japanski (Путник Прица 2021а, 220–228). Egzotizacija enterijera potcrtavana je u pojedinim člancima kritički nastrojenim prema „groteskno" obučenim Beograđankama u poređenju sa Bečlijkama ili Parižankama, pa je tako istaknuto da: „voli i Bečlijka te groteskne figure, ali kako? Groteskno izrezane žirafe, miševe i kamile u alevo crvenom i crnom drvetu, da bi ukrasila koji šašavi kut svog budoara" (Јовановић 1926, 6). Dakle, povlačila se granica između toga šta je dozvoljeno nositi na sebi, a šta je bilo prihvatljivo u opremanju enterijera i sa kojom namerom. Kako su bridž partije postale izuzetno popularne, ponekad su se posebne prostorije opremale namenski projektovanim nameštajem. Jedan takav primer predstavlja i kartaška soba koju je Margita Predić dizajnirala 1929. godine, sa stolicama koje su imale naslone u obliku simbola karata i stilizovanim kartama

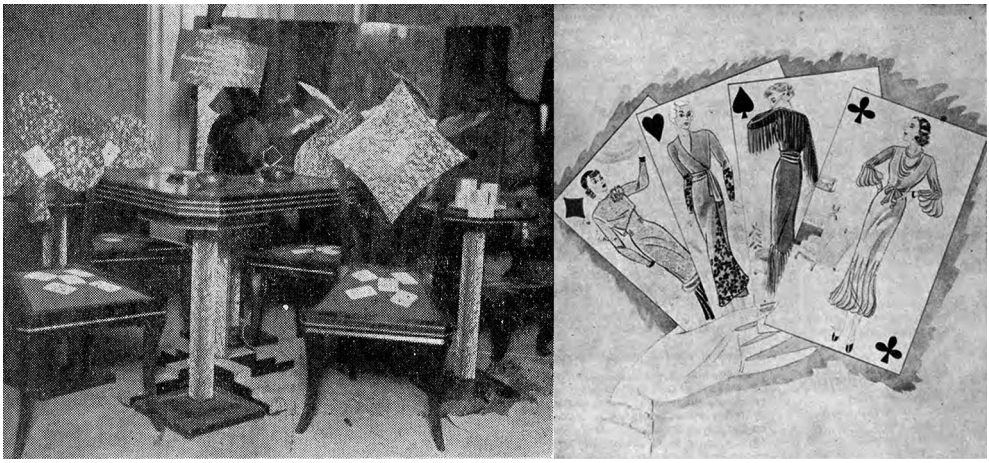

Slika 2. Kartaška soba Margite Predić, *Žena i svet* 11, 1929. Haljine za bridž, *Žena i svet* 10, 1934. (Narodna biblioteka Srbije)

na sedištima (Аноним. 1929в, 10; Аноним. 1929г, 14; Putnik Prica 2021b, 71). Ženska moda se prilagodila tome, pa je stvoren specijalan tip haljine za bridž, koja je uglavnom bila na preklop, ispod kolena, ali ne dugačka, sa skupocenim detaljima (В. 1934, 8) (slika 2).

Čipka je takođe promovisana kao poželjna na garderobi i pri dekoraciji enterijera. Prema autoru članka, čipka pospešuje osećaj udobnosti doma, ističući pritom da se izrađuje „po najnovijim uticajima najmodernije dekorativne umetnosti" (З. 1927, 16–18). Taj uticaj „nove dekorativne umetnosti" aludirao je na ar deko, pa se u jednom prilogu sugeriše da se predloženi geometrijski motivi mogu aplicirati na stolnjake i mobilijar, ali isto tako i na garderobu (Аноним. 1926, 56; Просен 2023, 32). Bilo je i osvrta na promenu mode u nameštaju i enterijeru i generacijski jaz kada je u pitanju poimanje nove estetike. Kao problem javilo se čuvanje starog nameštaja koji više nije bio moderan, niti prilagođen savremenim potrebama, a starije generacije su insistirale na njegovom čuvanju i vrednosti (Мег. 1929а, 12). Takvi stavovi nisu išli u prilog minimalističkoj estetici modernizma u uređenju enterijera, koja je takođe propagirana u časopisu *Žena i svet* (Аноним. 1931а, 53).

U prilozima o enterijeru, autori su često delili savete poput toga da „utrpanost nije ni moderna, ni prijatna, ali su isto tako isticali značaj manifestacije 'ukusa domaćice'" (Аноним. 1928а, 18). Skupoceni mobilijar nije nužno odražavao dobar ukus, već način na koji je on aranžiran u prostoru (Аноним. 1931а, 53). Sugerisana je i upotreba cveća u dekoraciji doma, takođe klasifikovana u zavisnosti od društvene prilike, ali i u skladu sa tonovima u prostoru (Мат. 1928, 18). U nekim člancima se išlo toliko daleko da su nedvosmisleno nametani imperativi šta žena mora ili ne sme imati u kući, primera radi: „Kada na balkonu jedne kuće u leto nema cveća, znači da u tom stanu nema žene, ili da ta žena nema načina da bude

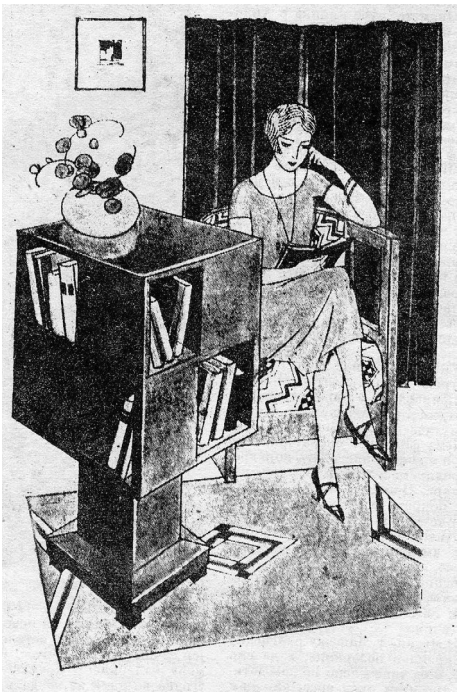

Slika 3. Ilustracija, *Žena i svet* 2, 1927. (Narodna biblioteka Srbije)

prava domaćica i, ako hoćete, žena sa ženskim osobinama (takvih žena je manje nego što se misli)" (Mapa 1929, 16).

Osim manifestacije ličnosti žene, sugerisano je i kako enterijer može pomoći u pospešivanju njenog izgleda, pa je savetovano difuzno svetlo koje neće bacati oštre senke. O paralelnom razvoju ženske toalete i uređenja enterijera kao „pozadinskog okvira" pisala je Vera Pavlović za *Ženu i svet*, konstatujući da ženin životni prostor savršeno odgovara njenoj toaleti. Ako je nameštaj mirnih linija, tako je i kroj garderobe, a dekoracija bi trebalo da bude jednostavna i u enterijeru i na garderobi (slika 3). Ipak, ona konstatuje da se garderoba da lako promeniti i prilagoditi modnim trendovima, dok je sa nameštajem to ipak teže (Павловић 1940, 11). U drugom članku se pak ističe da „ništa ne daje toliko lepote ženama, koje su onaj pravi ukras jednog društva, kao ti veliki kandelabri i lampe od kovanog gvožđa, bakra, bronze, srebra i od kristala" (Аноним. 1929д, 64). Istican je značaj harmonije između pojedinih predmeta, ali i boja u enterijeru, poput predloga da pepeljare budu u istom tonu kao i zidovi (Аноним. 1928б, 54; Т. 1935, 62). Tridesetih godina, pod uticajem internacionalnog stila, sve je veći bio upliv svetlih i neutralnih boja u enterijer (Аноним. 1934а, 61). Naročito je bio interesantan osvrt na boje u enterijeru i paletu tonova koje žena nosi na sebi, kao i o komplementarnosti s njenim tenom: „savremena dama neće da ima suviše jake tonove u svome domu, u svemu što je okružuje, da bi njen lik bio što življi" (Аноним. 1929ђ, 18). Raspravljalo se i o tome koje boje se preferiraju u zavisnosti od boje kose, kao i kako koja boja utiče na karakter i raspoloženje žene (О. 1934, 55–56; Аноним. 1939б, 10–11).

Sa svetskom ekonomskom krizom tridesetih godina položaj žene se ponovo menja i orijentiše ka tradicionalnim patrijarhalnim vrednostima, te se od nje očekivalo da više vremena provodi u kući, u uređenju i održavanju doma. Kako su brojevi časopisa *Žena i svet* odmicali, sve je veći bio broj članaka koji se bavio upravo uređenjem enterijera, pa je tako čitateljkama sugerisan različit mobilijar sa parolama poput: „mali sto i njegov ukras odaju ukus žene i da ona voli svoj stan" (Аноним. 1927б, 16). Isticana je veza između predmeta u kući i domaćice uprkos ženskoj emancipaciji, pa otud ne čudi ni izjava da „nova žena pokušava da bar u

ponekom času postavi tu intimnu vezu između sebe i stvari" (Аноним. 1927а, 39). Težak i robustan nameštaj je smatran negracioznim, te da se „nikako ne slaže sa ženskim osobinama" (Мег. 1929б, 15). Predlozi za uređenje doma su se mahom bazirali na jednostavnim, a kreativnim rešenjima po principu „uradi sam" i sa argumentom: „mi znamo da manje više nemate vremena, ali da imate živu želju da svoj dom što ljupkije ukrasite" (Аноним. 1927в, 56). Davani su brojni predlozi za pravljenje nameštaja, kao i za ponovnu upotrebu starih predmeta i njihovo aranžiranje u enterijeru ili korišćenje materijala od starih haljina za tapaciranje nameštaja ili šivenje jastučića (Аноним. 1929е, 53; Аноним. 1931б, 32; Аноним. 1934б, 53; Михајловић 1938, 2; Аноним. 1941б, 64). Osim toga sugerisano je da je raspored nameštaja podložan promeni shodno raspoloženju (Аноним 1938а, 66).

Novinarke koje su pisale za časopis naglašavale su kako je žena ta koja mora da se stara o rasporedu nameštaja u svojoj kući, a u istom kontekstu govoreno je i o tome da mora da se stara i o svom izgledu (Стефановић 1933, 9). Otvoreno je potcrtavana povezanost mode i unutrašnje arhitekture (P. 1938, 49). Usklađenost mode je isticana na svim poljima, pa je tako povratak skupocenih materijala, naglašavanja ženske figure, kovrdžave kose i volana na haljinama u tridesetim godinama bio propraćen ponovnom upotrebom dekoracije, inspiracijom u istorijskim stilovima, kao i prisustvom volana i draperija u enterijeru (Аноним. 1933б, 60; P. 1938, 49). To je najbolje opisano ovim citatom: „Kakva srećna pozadina: zastori u uborima, i rojte, i rokoko okviri na ogledalu i kitnjaste ručice na komodima sa fijokama koje nude dovoljno prostora za sve te tričarije što čine sastavni deo ženine toalete." Čak je naglašavano kako je moderan nameštaj bez duše i udaljen od ženske prirode, te da kao takav ne može imati lični pečat (P. 1938, 49). Ipak, višestruko je istican značaj transponovanja identiteta žene kroz modne trendove, pa je tako naglašavano kako se svaka „dama danas trudi, da svojim toaletama, svome stanu i uopšte svima stvarima, koje je okružuju da ton svoje individualnosti" (Аноним. 1930, 62).

Usmerenost teme enterijera na žensku čitalačku publiku prisutna je i u drugim novinama, poput *Politike*, u kojoj je krajem treće decenije objavljivana rubrika „Ženski svet", a krajem četvrte decenije u rubrici „Ženski razgovori" redovno je izveštavano o novim trendovima u uređenju stanova (Аноним. 1938б, 20; Аноним. 1938в, 16; Поповић 2000, 56). U dnevnom listu *Vreme* je takođe postojala rubrika „Ženski svet", a kasnije i „O vama i za vas gospođe", u kojima je bilo reči o modnim trendovima, novim receptima i enterijeru (Аноним. 1937б, 14). U članku „Kakav treba da bude osnovni cilj jedne žene koja stupa u brak da stvori srećnu zajednicu i porodični dom podigne na idealnu visinu", objavljenom u *Vremenu* 1931. godine, skreće se pažnja na činjenicu da žene često prestaju da paze na svoj izgled u kući, što se kritikuje pre svega u kontekstu dopadljivosti supružniku. Ipak, posle ovog usledio je sledeći članak Stefanije Fran koja je istakla da to da li će u domu biti „svetlosti i vedrine" ne zavisi više samo od žene (Фран 1931, 4). U *Vremenu* je takođe sugerisano da se stare haljine iskoriste i pretvore u servijete za trpezarijski sto (Аноним. 1940, 8).

Svetlana Stefanović je zaključila kako je časopis tokom svog postojanja pomogao kreiranju moderne žene kao „stožera doma, porodice i društva" (Stefanović 1998, 412). Iako se iz analiziranih članaka može izvesti zaključak da su saveti pri uređenju enterijera bili namenjeni ženama kako bi osvestile i osnažile svoju ličnost i manifestovale je kroz svoj životni prostor, njihova svrha je pre svega bila usmerena ka poželjnoj reprezentaciji žene u društvu, ali i prema suprugu. Neretko je implicirano da uređenje doma pada isključivo na teret žene i da je njen zadatak da ga uobliči tako da njenom suprugu bude prijatno u tom prostoru, te da je uspešnost braka praktično zavisila od toga (Михајловић 1938, 2). Ovaj ton je naročito prisutan u kasnijim brojevima, odražavajući povratak patrijarhalnim i konzervativnim vrednostima u četvrtoj deceniji. Čak i u člancima koji se bave nameštajem mogu se pojaviti izjave poput: „On nas odaje, naš pisaći sto, naš karakter i naš način života, što kao i postavljen sto za obed, u čas dolaska muža kući" (Аноним. 1938г, 80). Taj dvostruki odnos prema rodnom identitetu žene bio je prisutan tokom čitavog postojanja časopisa i odslikava realan položaj žene u jugoslovenskom društvu (Барађ 2014).

Poslednji broj časopisa *Žena i svet* izašao je početkom aprila 1941. godine, uoči bombardovanja Beograda od strane Trećeg rajha. Iako je posleratni period doneo mnoge promene u pogledu položaja žene u društvu, određeni obrasci su se zadržali do danas. Ipak, retko koji časopis je na ovim prostorima pružio veći uvid u prirodu veze između mode i enterijera tokom međuratnog perioda, između samoprezentacije i životnog prostora, kao što je to učinio časopis *Žena i svet*. Brojni prilozi i članci svedoče upravo o stepenu svesti o važnosti transponovanja identiteta na životni prostor koji je postojao tih godina, tako da se odjeci te tradicije mogu ispratiti do današnjih dana.

Literatura

Аноним. „Практични делови намештаја за модерне станове." *Жена и свет* 4 (1930): 44.

Аноним. „Модерна соба." *Жена и свет* 10 (1925): 50.

Аноним. „Примања." *Жена и свет* 8 (1925): 13.

Аноним. „Геометријски мотиви." *Жена и свет* 9 (1926): 56.

Аноним. „Кад сте код куће." *Жена и свет* 2 (1927): 39.

„Мали сто." *Жена и свет* 2 (1927): 16.

Аноним. „За чај." *Жена и свет* 6 (1927): 56.

Аноним. „Веранде." *Жена и свет* 5 (1928): 18.

Аноним. „Један модеран абажур." *Жена и свет* 9 (1928): 54.

Аноним. „Дама у своме студиу." *Жена и свет* 12 (1929): 10.

Аноним. „Домаће хаљине." *Жена и свет* 6 (1929): 47.

Аноним. „Изложба Школе примењене декоративне уметности", *Политика*, 7. октобар 1929, 10.

Аноним. „У женском царству." *Жена и свет* 11 (1929): 14.

Аноним. „Нове трпезарије и обичаји," *Жена и свет* 6 (1929): 64.

Аноним. „Бело цвеће." *Жена и свет* 8 (1929): 18.

Аноним. „Нови паравани." *Жена и свет* 6 (1929): 53.

Аноним. „Будоар." *Жена и свет* 4 (1930): 62.

Аноним. „Данашњи модерни домови." *Жена и свет* 11 (1931): 53.

Аноним. „Ластучићи од отпадака, крпчића и старих хаљина." *Жена и свет* 11 (1931): 32.

Аноним. „Огледала. Њихово место и њихова корист." *Жена и свет* 8 (1933): 62.

Аноним. „Волани и капитони." *Жена и свет* 8 (1933): 60

Аноним. „Боја намештаја и стана." *Жена и свет* 9 (1934): 61.

Аноним. „Ластуци од преосталих парчета свиле и сомота." *Жена и свет* 5 (1934): 53

Аноним. „Четири типа жена и њихово гледиште на моду." *Жена и свет* 6 (1937): 18.

Аноним. „Модне новости за ваш дом." *Време*, 15. 8. 1937, 14.

Аноним. „Наш намештај мења свој облик..." *Жена и свет* 3 (1938): 66.

Аноним. „Модеран намештај пресвучен светлом тканином." *Политика*, 8. 11. 1938, 20.

Аноним. „Свој стан жена наших дана уређује са много љубави и разумевања." *Политика*, 11. 11. 1938, 16.

Аноним. „Писаћи сто и књига домаћих издатака." *Жена и свет* 1 (1938): 80.

Аноним. „Соба за госпођу – соба за господина." *Жена и свет* 1 (1939): 16.

Аноним. „О плавушама, рибокосим, црнкама, смеђима." *Жена и свет* 6 (1939): 10–11.

Аноним. „Гарнитура за трпезаријски сто." *Време*, 23. 5. 1940, 8.

Аноним. „Како сте одевени док послужујете?" *Жена и свет* 4 (1941): 16.

Аноним. „Из унутрашње архитектуре," *Жена и свет* 3 (1941): 64.

Бараћ, Станислава. „Жена и свет (1915–1941) између модерне и нове жене: амбиваленција илустрованог женског (модног) магазина." *Књиженство* 4 (2014): б. п.

Čupić, Simona. "Spaces of Femininity, Gender, and Ideological Boundaries: Serbian Painting 1900–41." *Serbian Studies* 25/1 (2011): 81–93.

Димитријевић Стошић, Полексија. „Савремена францускиња у кући и друштву." *Жена и свет* 9 (1932): 1.

Фран, Стефанија. „Патријархално – или модерно?" *Време*, 27. 8. 1931, 4.

И., З. „Стан и дом." *Жена и свет* 6 (1931): 61.

Иг., М. „Бар – у кући." *Жена и свет* 2 (1928): 24.

Јовановић, Ал. „О Бечликама, о бечкој моди, и о нама." *Жена и свет* 11 (1926): 6.

Lasc, Anca I. "Angels and Rebels: The Obsessions and Transgressions of the Modern Interior." in *Designing the French Interior: The Modern Home and Mass Media*, eds. Anca I. Lasc, Georgina Downey and Mark Taylor, London: Bloomsbury, 2017, 47–58.

Маг. „Жена и цвеће." *Жена и свет* 6 (1928): 18.

Мара. „Балкони у цвећу." *Жена и свет* 6 (1929): 16.

Мег. „Селидба." *Жена и свет* 5 (1929): 12.

Мег. „Мој *биро*." *Жена и свет* 10 (1929): 15.

Менковић, Мирјана. „Женска штампа и култ женствености у Београду у периоду између два рата." *Годишњак града Београда* 52 (2005): 253–279.

Михајловић, Милица. „Топлина једног дома.” *Жена и свет* 1 (1938): 2.

О. „Утицај боје на карактер и нерве.” *Жена и свет* 8 (1934): 55–56.

Oldenburg, Ray. *The Great Good Place*. Boston: Da Capo Press, 1999.

П., Д. „Какав треба да буде основни циљ једне жене која ступа у брак да створи срећну заједницу и породични дом подигне на идеалну висину.” *Време*, 20. 8. 1931.

Павловић, Вера. „Женина тоалета и њен оквир.” *Жена и свет* 9 (1940): 11.

Поповић, Бојана. *Мода у Београду 1918–1941*. Београд: Музеј примењене уметности, 2000.

Просен, Милан. *Ар деко у српској архитектури*. Београд: Завод за заштиту споменика културе града Београда, Факултет примењених уметности, Универзитет уметности у Београду, 2023.

Путник Прица, Владана. *Стамбена архитектура у Београду 1918–1941*. Београд: Завод за заштиту споменика културе града Београда, Универзитет у Београду – Филозофски факултет, 2021.

Putnik Prica, Vladana. „Doprinos Škole za primenu dekorativne umetnosti razvoju dizajna enterijera u međuratnom Beogradu.” u *Arhitektura i vizuelne umetnosti u jugoslovenskom kontekstu: 1918–1941*, ur. Aleksandar Kadijević i Aleksandra Ilijevski, Beograd: Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet, 2021, 69–74.

Р., А. „Немогућно!... или... дивно!” *Жена и свет* 9 (1938): 49.

Стефановић, Јелица. „Жена и укус.” *Жена и свет* 6 (1933): 9.

Stefanović, Svetlana. „Ženska štampa: Žena i svet 1925–1941.” u *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka 2*, ur. Latinka Perović, Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije, 1998, 408–419.

Т., Ј. „Ваш стан може да буде још пријатнији.” *Жена и свет* 9 (1935): 62.

Т., Л. „Свећњаци: модеран украс станова.” *Жена и свет* 5 (1935): 63.

В., М. „Хаљина за бриџ.” *Жена и свет* 10 (1934): 8.

З. „Чипка у кући.” *Жена и свет* 1 (1927): 16–18.

Заза. „У својој кући жена треба да је најелегантнија и најлепша!” *Жена и свет* 4 (1932): 8.

Vladana Putnik Prica
University of Belgrade – Faculty of Philosophy

REPRESENTATIONS OF RELATIONS BETWEEN FASHION AND INTERIOR DESIGN IN THE JOURNAL *WOMAN AND THE WORLD* (1925–1941)

Summary:

Journal *Žena i svet* (*Woman and the World*) was published every month between 1925 and 1941, and it was intended for female readers, with a special focus on fashion, cooking and interior design. While the public sphere was long considered to be predominantly male, home interior was traditionally presented as the area of female engagement, which remained actual throughout the interwar period. What makes the articles in the journal *Žena i svet* interesting and specific is the interweaving of fashion and interior design. This method of translating fashion trends and personal taste in the sphere of interior design presents an underresearched aspect of everyday life in interwar Belgrade. Therefore, the goal of this paper is to further explore this connection, which was presented in the journal *Žena i svet*, but also to potentially point out similar ideas in articles of other journals and newspapers.

Keywords:

fashion, interior, journal, *Žena i svet*, Belgrade

PRIMLJENO / RECEIVED: 17. 06. 2025.
PRIHVAĆENO / ACCEPTED: 15. 09. 2025.